

Valtuutettu Mönttisen valtuustoaloite: Työkykyarvioinnin yksikkö tarvitaan

LUVN tarvitsee työterveyden arvioinnin erityisosaamisyksikön, johon lääkäri voisi ohjata arvioon henkilön, jonka työkyvyttömyyseläkehakemus on hylätty. Erityisesti kohderyhmänä olisi pitkäaikaistyöttömät, joilla aloitteen tehnyt lääkäri ei enää arvioi olevan riittävää kuntoutuspotentiaalia saavuttaakseen työelämässä tarvittavaa toimintakykyä.

1.1.2025 alkaen TE-keskusten toiminta ja työttömyydestä aiheutuvat kustannukset siirtyvät kuntien vastuulle. Pitkäaikaistyöttömien terveyden ja toimintakyvyn seuranta ja työttömien lakisääteiset terveystarkastukset mukaan lukien työkykyisyysarviointit kuuluvat hv-alueen toimenkuvaan. Tähän liittyy suuri taloudellinen intressi siten, että oikeasti pysyvästi työkyvyttömät saadaan pois työttömien työnhakijoiden tilastoista.

Pitkäaikaistyöttömistä arviolta 10-20 prosenttia on pysyvästi työkyvyttömiä, mutta heidän työkykynsä on arvioitu puutteellisesti tai välitön taloudellinen toimeentulonsa on parempi työtönstatuksella ja siksi henkilökohtaisten olosuhteiden pakosta he ovat kirjautuneena työttömiksi työnhakijoiksi. Siinä asemassa he toistuvien työkykyarviointien vuoksi kuormittavat merkittävästi perusterveydenhuollon, työvoimaviranomaisten ja myös eläkevakuutusyhtiöiden resursseja eikä se edistä heidän kuntoutumistaan eikä työelämään paluutaan.

Työeläkelainsäädännöstä johtuen työkyvyn arviointi on erityisen vaikeaa mielenterveyspotilaiden, hitaasti etenevien sairauksien kuten moninivelrikko ja monisairaiden (esimerkiksi krooninen hermokipu, mielenterveys- ja näköongelmat) kohdalla. Näissä tapauksissa erityisen vaikeaa arviointi on alle 60-vuotiailla, joilla ei ole vuosiin ollut työhistoriaa. On sekä kyseisten ihmisten oikeusturvan, yhteiskunnan resurssien käytön ja kuntatalouden edun mukaista, että heidän työkykynsä arvioidaan oikeudenmukaisesti.

Työttömien terveystarkastukset kuuluvat lakisääteisesti hyvinvointialueiden järjestettäväksi. Me allekirjoittaneet esitämme, että Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue perustaa arviointiyksikön, johon kuuluu työterveyshuollon, psykiatrian ja fysiatrian erikoislääkärit ja tarvittava avustava henkilökunta. Olisi eduksi jos valituilla olisi erityisosaamista kuntoutus- ja eläkevakuutuslainsäädännöstä. Heidän toimenkuvaansa kuuluisi koulutus työkyvyn arvioinnissa ja alueen lääkäreillä tulisi olla mahdollisuus ohjata vaikeasti arvioitavat potilaat yksikköön

uudelleenarvioon. Aiheen merkittävään taloudelliseen intressin vuoksi arvelemme, että toiminnan aloittamisen pilottiin voisi helposti järjestyä tutkimusrahoitusta.

Ledamot Mönttinens fullmäktigemotion: Det behövs en enhet för bedömning av arbetsförmågan

Västra Nylands välfärdsområde behöver en enhet med specialkompetenser i bedömning av arbetshälsa. Till denna enhet kan läkaren hänvisa personer vars ansökan om invalidpension har avslagits. En särskild målgrupp är långtidsarbetslösa som läkaren som lämnat in motionen inte längre anser ha tillräcklig potential för rehabilitering för att kunna nå den funktionsförmåga som behövs i arbetslivet.

Från och med den 1 januari 2025 övergår ansvaret för AN-centralernas verksamhet och kostnaderna för arbetslöshet till kommunerna. Uppföljning av hälsan och arbetsförmågan hos långtidsarbetslösa och lagstadgade hälsoundersökningar för arbetslösa, inklusive bedömningar av arbetsförmågan, hör till välfärdsområdets uppgifter. Det finns ett stort ekonomiskt intresse för detta, eftersom man på så sätt kan avlägsna dem som verkligen är permanent arbetsoförmögna från statistiken för arbetslösa arbetssökande.

Av långtidsarbetslösa uppskattas 10–20 procent vara personer med permanent arbetsoförmåga, men deras arbetsförmåga har bedömts på ett bristfälligt sätt eller deras ekonomiska försörjningsmöjligheter är bättre med status som arbetslös och de är på grund av personliga omständigheter anmälda som arbetslösa arbetssökande. Som anmälda arbetslösa arbetssökande belastar de på grund av upprepade bedömningar av arbetsförmågan primärvårdens, arbetskraftsmyndigheternas och även pensionsförsäkringsbolagens resurser avsevärt. Situationen främjar inte heller personernas rehabilitering eller återinträde i arbetslivet.

På grund av arbetspensionslagstiftningen är det särskilt svårt att bedöma arbetsförmågan hos mentalvårdspatienter, personer med långsamt framskridande sjukdomar, såsom polyartros, och multisjuka patienter (med till exempel kronisk nervsmärta, psykisk ohälsa och synproblem). I dessa fall är bedömning särskilt svårt hos under 60-åringar som under flera år inte har haft arbetshistoria. Det ligger i intresset för personernas rättskydd, användningen av samhällets resurser och den kommunala ekonomin att deras arbetsförmåga bedöms på ett rättvist sätt. Hälsoundersökningarna för arbetslösa hör till välfärdsområdets lagstadgade uppgifter.

Vi undertecknade föreslår att Västra Nylands välfärdsområde grundar en bedömningsenhet som omfattar specialistläkare i företagshälsovård, psykiatri och fysioteri och behövlig assisterande personal. Det vore till fördel om personerna som väljs till enheten hade specialkompetenser i rehabiliterings- och pensionsförsäkringslagstiftning. Deras arbetsuppgifter skulle omfatta en utbildning i bedömning av arbetsförmågan, och läkarna i området borde ha möjlighet att hänvisa patienter vars arbetsförmåga är svår att bedöma till enheten för ny bedömning. På grund av det betydande ekonomiska intresset i ämnet tror vi att

man lätt skulle få forskningsfinansiering för ett pilotprojekt med syfte att inleda verksamheten.

Allekirjoittaneet/Undertecknade

10.12.2024

Mönttinen Ari / aloitteen jättäjä, inlämnare av motionen

Järvenpää Kaarina

Kajava Henna

Ahjoniemi Heli

Uotila Kari

Aittakumpu Birgit

Knaapi Emilia

Aavaparta Tiina

Karimäki Johanna

Laine Aino

Aaltonen Juri

Dookie Gyan

Partanen Henna

Marttila Helena

Frantsi-Lankia Marjut

Aitamurto Pasi

Salovaara Taru

Paakkunainen Lotta

Kokko Elina

Liinalampi Tommi

Saari Leena

Hiila Eeva

